

SocialdepartementetSocialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag till Socialstyrelsen att följa upp användningen av läkemedel mot obesitas

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att analysera användningen av läkemedel mot obesitas.

Socialstyrelsen ska utifrån befintliga källor kartlägga och analysera förskrivningen av läkemedel som används mot obesitas. Kartläggningen och analysen ska bl.a. beskriva andelen förskrivningar som sker inom respektive utanför läkemedelsförmånerna och belysa regionala skillnader i förskrivningsmönster samt skillnader i förskrivning mellan vårdsystem och vårdgivare med olika ägarformer. Där så är möjligt bör analysen även innehålla en uppföljning av vilka ordinationsorsaker som har använts vid förskrivning av dessa läkemedel. Analysen bör inkludera en kartläggning av huruvida läkemedel mot obesitas förskrivs till andra patientgrupper, exempelvis till personer med tidigare rapporterad ätstörningsproblematik. Inom ramen för uppdraget ska Socialstyrelsen rapportera eventuella hinder som finns för uppföljningen och vid behov föreslå åtgärder som regeringen eller andra berörda aktörer kan vidta för att underlätta uppföljningen framgent. Socialstyrelsen ska även, i den mån det är möjligt, kartlägga och analysera offentlig finansiering av läkemedel mot obesitas som ligger utanför läkemedelsförmånerna.

Socialstyrelsen ska vid genomförandet av uppdraget samverka med relevanta aktörer såsom Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, E-hälsomyndigheten, Läkemedelsverket, Sveriges Kommuner och Regioner och professions- och patientföreträdare.

Socialstyrelsen ska löpande informera Regeringskansliet (Socialdepartementet) om hur arbetet med uppdraget fortskrider.

Socialstyrelsen ska senast den 30 maj 2026 lämna en delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet) i de delar som gäller en första kartläggning och analys av förskrivningen av läkemedel som används mot obesitas samt att föreslå eventuella åtgärder som kan underlätta uppföljningen. Socialstyrelsen ska senast den 18 december 2026 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

För uppdraget får Socialstyrelsen under 2026 använda 2 000 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2026 uppförda anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagspost 28 Till Socialstyrelsens disposition.

Ärendet

Övervikt och obesitas utgör idag ett stort folkhälsoproblem i Sverige. Andelen personer i befolkningen med en vikt som klassificeras som övervikt eller obesitas ökar, bland såväl vuxna som barn. Övervikt och obesitas är en av orsakerna till sjukdomsburden och förtida död. Tillstånden medför en ökad risk för flera allvarliga följsjukdomar, såsom diabetes typ 2, hjärt- och kärlsjukdom och olika cancerformer, och kan även påverka den psykiska hälsan och livskvaliteten negativt. Enligt beräkningar från Global Burden of Disease är ett högt BMI den fjärde mest betydande riskfaktorn för död i Sverige. De samhällsekonomiska konsekvenserna av övervikt och obesitas är omfattande. I en analys av Institutet för hälso- och sjukvårdsekonomi (IHE) från 2025, där både hälso- och sjukvårdskostnader och produktionsbortfall inkluderas, skattas kostnaderna för övervikt och obesitas till 80 miljarder kronor per år, där kostnader för produktionsbortfall står för 71 procent av kostnaderna.¹ Enligt World Obesity Federation kommer det att ske en trefaldig ökning av samhällskostnaderna för obesitas i länder såsom Sverige fram till 2060.²

Obesitas är en kronisk sjukdom som ofta kräver långvarig behandling och kontinuerlig uppföljning. Tillståndet innebär särskilda risker för vissa

¹ Fridhammar A, Haggren I, Galavazi M, Dahlgren J, Steen Carlsson K. (2025). Samhällsekonomiska kostnader för övervikt och obesitas i Sverige. IHE RAPPORT 2025:7.

² World Obesity Federation. (2022). Economic impact of overweight and obesity: Sweden.

grupper, exempelvis är risken stor att tillståndet för ett barn eller en ung person som drabbas av övervikt eller obesitas följer med upp i vuxen ålder. Ett annat exempel är gravida kvinnor, där tillståndet ökar risken för komplikationer under graviditeten som kan drabba både moder och barn. Utöver de medicinska konsekvenserna förekommer även social stigmatisering med negativa följder.

Semaglutid och tirzepatid är två nyare substanser som används för behandling av obesitas och övervikt med viktrelaterad samsjuklighet. Läkemedlen verkar genom att minska aptiten och öka mättnadskänslan, vilket leder till viktninskning. Efterfrågan på och användningen av läkemedel mot obesitas ökar snabbt, både i Sverige och internationellt, vilket medför behov av noggrann uppföljning.

Socialstyrelsen fick under 2024 i uppdrag att analysera och utvärdera vården vid obesitas och det uppdraget ska slutredovisas i maj 2026. Detta uppdrag ska komplettera det redan pågående uppdraget.

På regeringens vägnar

Jakob Forssmed

Kimia Maleki

Kopia till

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket
E-hälsomyndigheten
Läkemedelsverket
Sveriges Kommuner och Regioner